

Regio deal vitale wijken Overvecht, Batau en Vollenhove

Uitvoeringsprogramma 2023 - Deel A

Op 14 juli 2020 sloten de gemeente Utrecht, gemeente Nieuwegein, gemeente Zeist, provincie Utrecht en de ministeries LNV, BZK, SZW, VWS, J&V en OCW de Regio Deal vitale wijken Overvecht, Batau en Vollenhove.

Met de Regio Deal vitale wijken Overvecht, Batau en Vollenhove wordt een stevige impuls gegeven om het toekomstperspectief voor de bewoners in de wijken Overvecht, Batau en Vollenhove te verbeteren. Deze drie wijken in de regio Utrecht kennen een opstapeling van problemen, variërend van toegenomen criminaliteit, sociale problematiek en een ongezond leefmilieu. In deze wijken zit ook veel kracht en potentie. Met deze Regio Deal zetten we in op het benutten van deze potentie en het bouwen aan leefbare, veilige en gezonde wijken met gelijke kansen voor iedereen. Wijken waar iedereen mee kan doen, iedereen zich thuis mag voelen en mensen verder komen in het leven. Met een integrale aanpak op de thema's gezondheid, onderwijs, participatie en armoede, veiligheid en ondermijning en wonen, gezonde leefomgeving, groen en duurzaamheid dragen we bij aan het versterken van de brede welvaart in Overvecht, Batau en Vollenhove.

De Regio Deal aanpak is onderdeel van de bestaande wijkaanpakken Samen voor Overvecht, Betere Buurten (Batau) en Vollenhove Vooruit.

Deel A – Algemeen

Inleiding

Voor u ligt het derde uitvoeringsprogramma voor de Regio Deal vitale wijken Overvecht, Batau en Vollenhove. Met deze Regio Deal worden de wijkaanpakken in Overvecht (Samen voor Overvecht), Batau (Betere Buurten) en Vollenhove (Vollenhove Vooruit) versterkt en versneld. De uitvoering in de drie wijken en ook het monitoringstraject is in volle gang. In Overvecht kon worden voortgebouwd op de lopende aanpakken en netwerken die Samen van Overvecht sterk is. Na 2 zware coronajaren, drukt nu de koopkrachtcrisis zwaar op de wijk Overvecht, met als resultaat dat bewoners niet meer rond komen en zelfs hun dagelijkse boodschappen niet meer kunnen betalen. Een alliantie van Koplopers in Overvecht heeft er voor gezorgd dat voor hen een totaaloverzicht van steunmaatregelen in kaart is gebracht en verspreid. Bibliotheken en buurthuizen blijven daarnaast langer open om bewoners een warme plek te kunnen bieden, die thuis de verwarming niet meer aan kunnen zetten. In Batau is het gelukt om binnen de Betere Buurten-aanpak in Batau een beweging op gang te brengen waarbij bewoners verantwoordelijkheid en initiatief nemen voor de buurt en voor elkaar. De buurtkamer Muntpunt fungeert hierbij als vliegwiel, waarbij het ene initiatief tot het volgende idee leidt. De positieve beweging breidt langzaam als een olievlek uit en er ontstaat kruisbestuiving tussen de complexen. Ook in Vollenhove staan vier integrale ambities centraal. De eerste resultaten van de uitvoering zijn zichtbaar en in 2023 staan met name de thema's: samenspel (participatie), bestaanszekerheid (taal, gezondheid, meedoen, geld), (samen) opgroeien, veiligheidsbeleving en de doorontwikkeling en bestendinging van de succesvolle sociale renovatie 'Voor L-kaar' centraal.

De Regio Deal vitale wijken wordt gemonitord door RIVM en de GGDrU, onder aansturing van de provincie Utrecht. In 2022 zijn de eerste wijkscans uitgevoerd en is de wijkspecifieke monitoring uitgewerkt. Aan de hand van Community of Practice (CoP) krijgt het kennisdelen vorm.

Verlenging van de Regio Deal vitale wijken

Het Rijk is akkoord gegaan met de aanvraag van de provincie en gemeentes om de Regio Deal te verlengen met 1 jaar. De Deal is verlengd tot 31 december 2025. Deze verlenging is ook nodig omdat we, hoewel de uitvoering goed loopt, zien dat de uitvoering van projecten meer tijd kost. Het blijft in alle drie de wijken vragen om een continue realiteitscheck van de gestelde ambities. Flexibiliteit, vertrouwen, samenspel en een lange adem zijn nog relevanter in deze onzekere tijd. In dit kader verkennen we ook verlengings- subsidie- en samenwerkingsmogelijkheden. Om deze reden is vanuit deze regiodeal ook een module opgenomen in de nieuwe ingediende Provinciale regiodeal aanvraag "Gezonde mensen in een groene en gezonde leefomgeving".

Ook het benutten van lokale kennis, ervaring en beleving en weten wat deze wijken vooruit helpt is cruciaal. Dat kunnen we als overheidspartners niet alleen, maar doen we nadrukkelijke met onze lokale stakeholders: zorgprofessionals, woningcorporaties, bewoners, ondernemers, buurtteams, politie en vele anderen.

De verlenging is ook nodig omdat we zien dat de problematiek in de drie kwetsbare wijken Overvecht, Batau en Vollenhove is vergroot door achtereenvolgens de coronapandemie en de koopkrachtcrisis. Enkele voorbeelden van de impact van de pandemie zijn onderwijsachterstanden, eenzaamheid, financiële problemen, onzekerheid, slechtere gezondheid en een lagere vaccinatiegraad. Direct volgend op de pandemie brak de oorlog in Oekraïne uit, wat een energiecrisis en torenhoge inflatie als gevolg had. De hierdoor ontstane koopkrachtcrisis heeft een enorme impact op de bewoners van onze wijken. Dat heeft ertoe geleid dat de uitvoering op onderdelen bijgestuurd is of nog wordt. Dit is een continu proces van monitoring en (bij)sturing en essentieel onderdeel in deze Regio Deal vitale wijken. De verlenging geeft ons de mogelijkheid om resultaten van de aanpak langer te volgen en bij te sturen.

Werken als 1 overheid

In dit uitvoeringsprogramma leest u over de aanpak in de drie wijken en het monitoringstraject. Ook de inzet van de provincie Utrecht en het Rijk is zichtbaar. Dit sluit aan bij de gedachte van het werken als één overheid die in deze Regio Deal centraal staat. Door dicht op de samenleving te opereren kan direct worden geschakeld tussen de diverse overheidslagen, kunnen knelpunten (in wet- en regelgeving) gezamenlijk en gericht worden opgelost en leidt de effectieve kennisuitwisseling tussen partijen er bovendien toe dat het gezichtsveld van de diverse overheidslagen wordt verbreed en verdiept. De wijze van samenwerken is ook onderwerp van het monitoringstraject.

Communicatie

We bouwen voort op communicatieafspraken uit de Regio Deal. Er is een gemeenschappelijke kernboodschap opgesteld en iedere partner heeft een Regio Deal-pagina op zijn website gepubliceerd. Communicatie vindt plaats op afroep door de drie gemeenten, provincie en het Rijk. Het zwaartepunt van de aanpak ligt in de drie wijken. De gemeenten communiceren over hun eigen projecten en maken kenbaar als het project mede mogelijk is gemaakt in het kader van de Regio Deal. Provincie Utrecht is leidend met betrekking tot wijkoverstijgende communicatie over de Regio Deal. Er is een video gemaakt met en een webpagina opgesteld over provinciale Vitale Wijken aanpak. De voorbereiding en afstemming over gemeenschappelijke communicatie verloopt via de (ambtelijke) regionale werkgroep Regio Deal.

Jaarlijkse update

In dit uitvoeringsprogramma leest u over de aanpak in de drie wijken en het monitoringstraject. Ook de inzet van de provincie Utrecht en het Rijk is zichtbaar. Dit uitvoeringsprogramma geeft een

doorkijk naar de hele looptijd en gaat specifiek in op het jaar 2023. Daar waar bijdrages genoemd staan van Rijk en Provincie, zijn dit veelal bedragen voor de hele looptijd. Het uitvoeringsprogramma updaten we jaarlijks en leggen we ter besluitvorming voor aan het Rijk-Regio-overleg. Naast dit uitvoeringsprogramma maken we ook per wijk een verantwoording van de inzet. Deze verantwoording loopt mee met de financiële verantwoording middels SiSa.

Leeswijzer

Deel A is het algemene deel bestaat uit informatie over de stand van zaken per wijk. Verder wordt ingegaan op de voortgang en de stand van zaken van de monitoring en het globale financiële overzicht.

Stand van zaken per wijk

Overvecht

De ontwikkeling van Overvecht blijft achter bij die van andere wijken van Utrecht. Deze wijk heeft relatief veel kwetsbare bewoners met sociale problematiek (werkloosheid, schulden, gezondheidsproblemen), een eenzijdig samengestelde woningvoorraad (merendeel corporatiewoningen), een stenige en door auto's gedomineerde openbare ruimte, veiligheidsproblemen en de sociale cohesie is matig. Overvecht heeft echter ook veel kracht in zich: veel groen, relatief grote woningen, een gunstige ligging bij uitvalswegen en veel buurtinitiatieven. Ook zijn veel Overvechters trots op hun wijk.

Een sterke en grote coalitie van betrokken bewoners, professionele organisaties, Rijk, Provincie en gemeente Utrecht werkt gezamenlijk aan de opgave Samen voor Overvecht. Ruim 4 jaar geleden is na een intensief proces met de wijk het ambitiedocument Samen voor Overvecht ontwikkeld en door de gemeenteraad vastgesteld. Kern van de aanpak is dat we gezamenlijk langjarig werken aan het realiseren 5 ambities: Plezierig wonen in een meer gemengde wijk, Perspectief voor de jeugd versterken, Veilige buurten, Zorg en ondersteuning dichtbij en op maat en Meedoen en Ondernemerschap. Om integraal werken en denken te stimuleren en verandering in Overvecht echt zichtbaar te maken hebben we gezamenlijk bij de start 10 kansen geformuleerd wijk vanuit het motto 'Plek, kans, coalitie': ontwikkelingen op een laag schaalniveau die bijdragen aan meerdere ambities tegelijk en grote impact op Overvecht kunnen hebben. Er is een wijkcoalitie geformeerd met vertegenwoordigers van de 20 belangrijkste partijen van de wijkaanpak, die stuurt op de koers en de resultaten van Samen voor Overvecht. Het Rijk en de Provincie dragen inhoudelijk en financieel bij aan de wijkaanpak. Naast de Regio Deal, is dat door middel van de Woningbouwimpuls voor Overvecht Zuid en het programma Leefbaarheid en Veiligheid, waarvoor onder andere een subsidie voor Preventie met Gezag is toegekend.

In de afgelopen jaren is een stevige basis gelegd met investeringen in het sociaal, economisch en het fysieke domein en op het gebied van veiligheid. Hiertoe horen initiatieven als het Techniek Experience Center en de Beroepentuin, (sociale) renovatie van corporatiewoningen, de Ontwikkelwerkplaats voor jongeren onder de naam 030Office, Bouw=Wouw, buurtaanpakken en oplevering van de woningbouw op de NPD-strook. Daarnaast wordt voor Overvecht Centrum in een open planproces gewerkt aan een masterplan. Dit gebied moet gaan transformeren naar een hoogstedelijk gebied van wonen, werken en recreëren en veel groen. De bijdrage van de Woningbouwimpuls is daarin een zeer belangrijke impuls om met alle grondeigenaren en het winkelcentrum tot een gezamenlijk masterplan te komen. Op het gebied van gemengd wonen en gericht toewijzen onderzoeken we momenteel of we een deel van de WBMGP op een Utrechtse

manier kunnen implementeren om de corporaties voor complexen waar de leefbaarheid onder druk staat woningen aan dragende bewoners kan toewijzen.

Inzet Regio Deal in Overvecht

Met de impuls uit de Regio Deal wordt de wijkaanpak Samen voor Overvecht versneld en versterkt. De extra middelen van de Regio Deal worden gericht ingezet op 3 van de 5 ambities van Samen voor Overvecht:

- Plezierig wonen in een meer gemengde wijk
- Perspectief voor de jeugd versterken
- Meedoen & Ondernemen.

De inzet in de wijk door de gemeente en alle partners staat niet los van elkaar, maar versterkt elkaar. Door steeds de combinatie te zoeken tussen interventies en/of in gebieden kunnen we stappen vooruit zetten. De uit te voeren activiteiten binnen de Regio Deal zullen zich richten op de vijf pijlers uit de Regio Deal (gezondheid, veiligheid, werk & inkomen, onderwijs en wonen) waarbij de focus komt te liggen op drie ambities van Samen voor Overvecht. Extra investeringen worden onder andere gedaan in de openbare ruimte, op onderwijs en op veiligheid.

Naast de in deel B beschreven activiteiten in het kader van de Regio Deal wordt binnen de wijkaanpak extra geïnvesteerd op de verschillende ambities. Het overzicht dat hieronder volgt is dus geen uitputtend overzicht van de wijkaanpak Samen voor Overvecht.

Terugblik 2022

We zien dat we zeer voorzichtig de stijgende lijn hebben ingezet in de wijk, maar voortgang is nog dun, niet op alle terreinen zichtbaar en een lange adem is nodig. Na 2 zware coronajaren, zien we nu dat de koopkrachtcrisis zwaar drukt op de wijk Overvecht. We krijgen steeds meer signalen dat bewoners niet meer rond komen en zelfs hun dagelijkse boodschappen niet meer kunnen betalen. Een alliantie van Koplopers in Overvecht heeft er voor gezorgd dat voor hen een totaaloverzicht van steunmaatregelen in kaart is gebracht en verspreid. Bibliotheken en buurthuizen blijven daarnaast langer open om bewoners een warme plek te kunnen bieden, die thuis de verwarming niet meer aan kunnen zetten. Van het Rijk (programma Leefbaarheid en Veiligheid) komt gelukkig extra geld voor Overvecht beschikbaar voor armoede-aanpak.

Als onderdeel van de veiligheidsaanpak 'Grenzen stellen en perspectief bieden' is een preventief onderwijsprogramma voor leerlingen van groep 7 en 8 gestart onder de naam 'Kapot Sterk'. Met als doel de jonge jeugd weerbaarder te maken tegen de verleidingen van (drugs)criminaliteit, zodat zij hun dromen en ambities kunnen verwezenlijken. In Overvecht is dit programma inmiddels op zeven Overvechtse basisscholen gestart (één in schooljaar 2021/2022 en zes in 2022/2023).

Ruim een jaar geleden is gestart met een specifieke aanpak Jongvolwassenen (in de leeftijd van ongeveer 16-27 jaar). Aanleiding was dat er wel heel veel activiteiten voor deze groep waren, maar dat de samenhang nog ontbrak. Dit werd extra zichtbaar ten tijde van de coronacrisis. Een gemeentelijk projectleider brengt partijen samen, jaagt aan, signaleert en agendeert. Partijen weten elkaar beter te vinden, er ontstaat een betere basis en dit zetten we in ieder geval het komende jaar nog door met middelen uit de Regio Deal.

Op 1 februari is het Wijkakkoord Overvecht getekend door de gemeente Utrecht, het wijkplatform Overvecht, het bewonersplatform Overvecht, Werkplaats Overvecht bestaande uit de drie woningcorporaties, 4 ontwikkelaars en drie beleggers. Rijk, provincie hebben hun steun uitgesproken doormiddel van een adhesieverklaring. In het Wijkakkoord zijn afspraken gemaakt over ieders bijdrage aan de fysieke ontwikkeling van Overvecht, de wijze van samenwerken en de uitgangspunten daarbij en de betrokkenheid van de wijk. We hebben specifieke afspraken gemaakt over participatie in projecten. We zien het wijkakkoord als een middel om de vele projecten en straks de realisatie van de Omgevingsvisie ter hand te nemen en partijen aan ons te binden

Wat verwachten we van het Rijk

We verwachten van het Rijk denkkracht en meekoppelkansen op de brede wijkaanpak. Op veel terreinen weten collega's elkaar te vinden, maar dit kan nog intensiever en proactiever worden ingezet. We hebben ondertussen stappen gezet in het juridisch goed inbedden van het anders toewijzen. Overvecht kent een eenzijdige woningvoorraad met veel sociale huurwoningen. Hierdoor is er een grote concentratie van kwetsbaren. In sommige complexen leidt dat tot een stapeling van problematiek. Juist in die complexen zou het helpen om een betere balans te krijgen tussen vragende en dragende bewoners.

De impuls van de Regio Deal is belangrijk, maar er is meer nodig in Overvecht. Helaas is er geen integraal budget opgenomen in het nieuwe regeerakkoord voor het programma Leefbaarheid en Veiligheid. We blijven echter met het Rijk zoeken naar extra (sectorale) budgetten voor Overvecht en hopen dat de uitwerking om te komen tot een integrale spuk slaagt.

Batau

In de Muntenbuurt in Batau is eind 2020 een bijzondere Betere Buurt gestart. Eerdere projecten van Betere Buurten richtten zich voornamelijk op het vernieuwen van de openbare ruimte in samenspraak met bewoners en het versterken van de community. Dankzij de Regiodeal is een bredere buurtaanpak mogelijk. Niet eerder was een buurtaanpak in Nieuwegein zo integraal van opzet. De lessen die worden geleerd, worden toegepast in toekomstige buurtaanpakken in Nieuwegein en het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid.

Terugblik 2022

Afgelopen jaar is het gelukt om een beweging op gang te brengen waarbij bewoners verantwoordelijkheid en initiatief nemen voor de buurt en voor elkaar. De buurtkamer Muntpunt fungeert hierbij als vliegwiel, waarbij het ene initiatief tot het volgende idee leidt. De positieve beweging breidt langzaam als een olievlek uit en er ontstaat kruisbestuiving tussen de complexen. Het buurttuintje, burenetentjes, Winterfuif, steunpunt Fibromyalgie, weggeefkast, buurtpreventiegroepen, creamiddagen, spelletjesavonden, de kunstroute Muntenbuurt, en een bewoonster als laagdrempelige ingang naar hulpverlening zijn hier voorbeelden van. Om de sociale samenhang in de buurt verder te versterken is een start gemaakt met Lief en leedstraten.

Trots zijn we ook op het succes van Maximaal Gezond. Afgelopen jaar zijn 104 mensen in de wijk vanuit de huisarts verwezen naar het welzijnswerk en ondersteund in hun hulpvraag. Ook zien we de effecten van het project 'beweegaanbod op maat' waarmee meetbaar de beweegmogelijkheden van kinderen verbetert. Daarnaast is het beweeglint Batau gerealiseerd.

De nieuwe complexen aan de Dukatenburg zijn afgelopen jaar opgeleverd en deze omgeving is groen ingericht. Samen met bewoners, bezoekers en ondernemers zijn ook de plannen voor de herinrichting van het Muntplein afgerond. In 2023 kan de schop de grond in om het plein groener, koeler, mooier en gezelliger te maken. Twee grote groene gevels in het gebied zijn alvast aangelegd, door kinderen zijn bloembollen gepoot en plantenbakken langs het fietspad zijn opgeknapt. Ook is de eerste afvalcontainer ondergronds geplaatst, waarmee de ergste vuildumplocatie is aangepakt.

Partners in de wijk weten elkaar goed te vinden binnen het SOS-team. Een aantal actieve bewoners krijgen steeds meer gezicht en positie in de buurt. Ook binnen het Stadhuis komen mooie samenwerkingen tot stand, zoals tussen het Werkteam en Veiligheid.

De aanpak van de Muntenbuurt en Batau 2023

Vorig jaar hebben we vier integrale ambities voor de Muntenbuurt en Batau geformuleerd en een samenhangende aanpak om hieraan te werken.

Om de ambities te verwezenlijken, zijn deze vertaald naar projecten. Met deze projecten is afgelopen jaar een start gemaakt en het merendeel van deze projecten loopt komend jaar door. In een aantal projecten verschuift het accent. Zo laat het Werkteam het komend jaar de doelgroep jongeren achter zich en richt zich op problematische familienetwerken. Vanuit de Buurtkamer zal het onderwerp Energiearmoede komend jaar een belangrijk thema gaan vormen. Om het perspectief voor jeugd te versterken zetten we extra in op jongerenwerk. Komend jaar zal ook nagedacht worden over borging. Hoe zorgen we dat de resultaten, werkwijzen en netwerken duurzaam kunnen voortbestaan, ook na afronding van de regiodeal.

Vollenhove

De wijk Vollenhove kent veel gezichten. Er is sprake van veel hoogbouw en al lange tijd kent de wijk de nodige, vooral sociale problemen, maar zeker ook kansen en mogelijkheden. Doel is: een wijk waar bewoners met (meer) plezier wonen en waar meer binding is. De wijkaanpak is medio 2020 gestart. De Regiodeal maakt het mogelijk de wijkaanpak beter uit te voeren, gecombineerd met kennis en kunde uit de andere wijkaanpakken en monitoring. We werken op basis van ons Ambitiedocument dat inzet op 4 ambities en 13 kansen – die elkaar onderling versterken.

Reflectie en ontwikkelingen 2022

We werken in een netwerkstructuur samen met inwoners, partners, andere belanghebbenden en kennisinstellingen aan de complexe opgaven (versterken van de betrokkenheid en eigenaarschap). Om de monitoring goed in beeld te krijgen is voor 2022 de samenwerking aangegaan met de GGD. De kansen 5 en 8 lopen vertraging op vanwege personele problemen bij Gemeente en haar partners.

Er zijn aanpassingen in de begroting doorgevoerd (meer inzicht in de benodigde verdeling op basis van de huidige projecten, ontwikkelingen en verwachtingen). Ten opzichte van de eerdere begroting zijn meer middelen begroot voor Ambitie 2 “Diversiteit als kwaliteit” (€ 460.000,-, dit is het totaal bedrag voor Rijk, provincie en co-financiering). De belangrijkste redenen zijn de doorontwikkeling van de gebiedsvisie (inclusief burgerberaad) en de uitwerking van kans 10 “Samenspel. Budgettaire geeft dit de grootste wijziging in ambitie 1 ‘vitale gemeenschappen’.

Vitale gemeenschap (ambitie 1)

- In de L-flat is de technische renovatie volgens planning voor het grootste deel afgerond, mede door de extra sociale renovatie (kans 3 Voor L-kaar). Deze is in 2022 geëvalueerd en de uitkomsten zijn overwegend positief. Preventie en nabijheid zijn kernbegrippen in de aanpak.
- In 2022 zijn er mooie nieuwe contacten en initiatieven ontstaan, waarbij bewoners elkaar beter kunnen vinden, o.a. door inzet van een kwartiermaker en de wijkmanager.

Diversiteit als kwaliteit (ambitie 2)

- Het nieuwe buurtpunt 't Volle Hof (geopend oktober 2021) is succesvol van start gegaan.
- Ook zijn er een Wegwijs- en een Gezondheidscafe van start gegaan.
- “Vollenhove 50 jaar” (kans 10) is alsnog in jaar 52 met 3 activiteiten uitgebreid gevierd.
- De proef (kans 4) om via de woningtoewijzing nieuwe bewoners aan te trekken is succesvol.
- Het nieuwe digitale buurtpunt is gelanceerd: www.vollenhovevooruit.nl.
- Er is een Imago-onderzoek gehouden bij zowel buurtbewoners als de rest van Zeist.

Open en groen (ambitie 3)

- Het opstellen van de gebiedsvisie betreft meerdere fysieke kansen. De 1^e fase: het inspiratie document “Parkplan Vollenhove 2.0” is vastgesteld. De 2^e fase wordt de definitieve gebiedsvisie.
- Onderdelen van het Circulair Ambachts Centrum zijn gerealiseerd (zwerfvuil groep en een textielwerkplaats). De Weggeefwinkel heeft een nadrukkelijke functie in de circulariteit.

- De inzet van de buurtboa heeft bijgedragen aan de verbetering van toezicht en handhaving.

Een eigentijdse wijk (ambitie 4)

- De mogelijkheden voor Vollenhove gasvrij (in 2035) zijn in 2022 verder onderzocht. Alle 728 woningen van de L-flat zijn afgesloten van het kookgas. Er is een Duurzaamheidscafe.
- Op het gebied van biodiversiteit zijn stappen gemaakt, zoals de aanleg van een Heuvelrugtuin, de start van een voedselrandbos (plukbos) en een actieve groengroep.

Koers en focus 2023 (+ doorkijk naar de jaren er na)

De aandacht voor onder andere de samenwerking met inwoners, het vergroten van betrokkenheid en eigenaarschap, de bijzondere sociale aanpak Voor L-kaar, het maken van de gebiedsvisie en onze communicatie over de buurtaanpak blijven onze focus houden. Daarnaast zijn er twee nieuwe onderwerpen waar we op gaan inzetten, ze sluiten aan op lopende kansen, maar met meer focus:

1. Versterken van de bestaanszekerheid van inwoners (taal, gezondheid, meedoen en geld).
2. Acties gericht op de verbetering van de leefomgeving en ter vermindering van zelfdodingen.

Andere prioriteiten zijn:

- Verschillende kansen en projecten duurzaam bestendigen:
 - Voor L-Kaar draait in de huidige vorm door tot eind 2024. E.e.a. op basis van uitgebreid kwantitatief en kwalitatief evaluatieonderzoek (langere termijn borging).
 - Gerichte woningtoewijzing is bestendig op basis van de wet WBMGP.
 - Blijvende inzet van de Buurtboa en de buitendienst van de gemeente Zeist.
 - Opstellen van de definitieve gebiedsvisie voor heel Vollenhove (lange termijn aanpak). We kiezen voor het organiseren van een burgerberaad voor dit proces. Dit betreft: persoonlijk uitnodigen, zonodig toepassen van loting, wegnemen van zogeheten ‘barrières’ voor deelname. Een specifiek team van inwoners gaan intensief met elkaar aan de slag, komen gezamenlijk op vlieghoogte en delibereren staat extra centraal. Hiermee wordt recht gedaan aan de grote diversiteit aan bewoners en ook mensen aan te laten schuiven die niet vaak meedoen bij participatie (representativiteit). Ook gaat het om de andere uitkomsten: het proces-, leer- en sociaal geluk van deelname. Deelnemers voelen zich gewaardeerd en erkend, leren van de nieuwe informatie en werkwijze, en ontmoeten nieuwe mensen (blijvende betrokkenheid).
 - In 2023 (of 2024) wordt samen met Utrecht en De Bilt een proefboring gedaan naar mogelijkheden van geothermie onderzocht. Voor de korte termijn worden maatregelen getroffen om de woonomgeving te verbeteren (o.a. biodiversiteit). We maken hierbij gebruik van de deelname aan de Citydeal Energieke wijken en leggen een directe relatie met de aanpak van (energie)armoede, door een gerichte achter de voordeur aanpak.
 - Met een communicatiebureau is een meerjarige samenwerking gestart. Ze ondersteunt o.a. bij de gebiedsvisie, verbeteren van het imago en het (meer) betrekken van bewoners.
 - Meer focus op jeugd- en jongeren. Versterken van de samenwerking met de basisscholen en het voorgezet onderwijs en gezamenlijk wijkspecifieke plannen maken.
 - Aanpak van woonfraude opstellen en overgaan tot een meer gerichte aanpak.
 - Versterken onderlinge samenwerking van de partners die zich bezighouden met welzijn.
- De resultaten van het Imago-onderzoek worden bij de uitwerking van de kansen betrokken.

Monitoring

Kennis- en monitoringsprogramma Vitale Wijken

Het RIVM verzorgt samen met de GGD regio Utrecht (GGDrU) de monitoring van de Regio Deal Vitale Wijken. Binnen het kennis- en monitoringsprogramma worden systematisch gegevens verzameld en geduid in vier gemeenten (de drie gemeenten uit de Regio Deal trekken samen op met de gemeente Amersfoort). Op basis daarvan wordt nagegaan of en in hoeverre er een beweging is ingezet richting de verwezenlijking van beoogde doelen en ambities van de wijkaanpakken. Het is van belang dat er

een stevig kennis- en monitoringsprogramma wordt neergezet zodat enerzijds kan worden geleerd welke activiteiten en interventies resultaat opleveren en anderzijds de aanpak kan worden bijgestuurd. Daarnaast kunnen gemeenten van elkaar leren welke interventies succesvol zijn en waar verbeterpunten liggen. De Community of Practice (CoP) kan worden benut om van elkaar te leren wat werkt en om dit ook verder te verspreiden naar andere gemeenten.

Stand van zaken per wijk

De monitoring bestaat uit een gemeenschappelijk- en een gemeente specifiek deel. De (voorlopige) opzet en planning v.d. gemeente specifieke monitoring wordt hieronder weergegeven voor 2023.

Utrecht

In overleg met de gemeente Utrecht is gekozen voor een onderzoeksopzet waarbij de focus ligt op de doelgroepen jongeren en jongvolwassenen en het thema openbare ruimte wat betreft het gemeente specifieke deel v.d. monitoring.

Aanpak jongvolwassenen Overvecht

Het voorstel is om de monitor van de aanpak jongvolwassenen te laten bestaan uit de onderdelen:

1. Documentenanalyse en bijwonen bijeenkomsten
2. Focusgroep met professionals
3. Kwantitatieve data uit bestaande monitors
5. Optioneel bevragen van jongeren in kenniskring

De relevante informatie uit documenten wordt gebruikt als input voor de focusgroepen en rapportages. Samen met de projectleider van de gemeente Utrecht houdt het RIVM begin 2023 een eerste focusgroep met het kernteam binnen de aanpak jongvolwassenen. Daarin zal gevraagd worden naar de samenwerking, de ingezette instrumenten en of er effecten zichtbaar zijn: wordt de doelgroep inderdaad beter bereikt en gestimuleerd? Wil het kernteam verder met de instrumenten, en wat is daarvoor nodig? Voor het monitoren van de samenwerking wordt een checklist van de WUR als uitgangspunt gebruikt. De checklist is aangepast op deze specifieke situatie. Doel hiervan is om de breedte van de samenwerking in beeld te krijgen en ook een gemiddelde te kunnen berekenen voor het totale kernteam: wat is het gezamenlijke beeld van de samenwerking? Dit gezamenlijke beeld wordt vervolgens besproken in de focusgroep. Deze focusgroep met het kernteam wordt vervolgens jaarlijks herhaald, met vooraf invullen van de checklist, tot en met 2025. Vanuit bestaande monitors (m.n. de monitor Jongvolwassenen) kunnen meerdere relevante indicatoren t.a.v. jongvolwassenen kwantitatief gevolgd worden in de tijd, zoals tevredenheid met zichzelf, met het leven en vertrouwen in de toekomst en psychische gezondheid.

Schoolloopbaan van jongeren

Aansluitend op het thema 'potentieel jongeren behalen' zal het RIVM voor de gemeente Utrecht in kaart brengen hoe de op- en afstroom in onderwijsniveau van leerlingen uit Overvecht op het voortgezet onderwijs verandert gedurende de looptijd van de Regio Deal en hoe deze cijfers zich verhouden tot de rest van Utrecht. Dit wordt kwantitatief gemonitord via specifieke cohort-data in CBS-remote access. Met deze data is het mogelijk om scholieren over tijd te volgen en kan hun VO-advies worden gekoppeld aan het VO-niveau, waarin later het onderwijs wordt gevolgd en een diploma wordt behaald. Afhankelijk van de beschikbare steekproefgrootte kunnen er vervolgens uitsplitsingen worden gemaakt naar verschillende achtergrondkenmerken van de scholieren en hun huishoudens. Ook zal er voor het thema 'jongvolwassenen' binnen hetzelfde CBS-remote access project in beeld worden gebracht hoeveel jongvolwassenen in Overvecht een startkwalificatie en betaalde baan hebben, en hoe deze cijfers zich verhouden tot de rest van Utrecht. Naar verwachting kunnen de resultaten hiervan in Q2 2023 gepresenteerd worden.

Openbare ruimte

Voor de openbare ruimte bestaat de wens om het gebruik en de beleving hiervan te meten. Studenten van de HU (Hogeschool Utrecht) kunnen, onder begeleiding van de HU en het RIVM, het gebruik en beleving van (herinrichting van) de openbare ruimte in de wijk Overvecht in kaart brengen. Dit kan eenmalig of op een aantal momenten in de tijd. Dit onderdeel wordt het komende jaar verder uitgewerkt.

Nieuwegein

De gemeente specifieke monitoring voor de wijkaanpak Betere Buurten (Batau) heeft afgelopen jaar definitief vorm en inhoud gekregen. In Q4 2022 is gestart met de uitvoering van het onderzoek. Het gemeente specifieke deel van Nieuwegein bestaat uit drie onderdelen en richt zich op de thema's Veiligheid en Sociale Cohesie:

1. Documentenanalyse en bijwonen bijeenkomsten
2. Focusgroepen met professionals
3. Interviews met buurtbewoners

Documentenanalyse en het bezoeken van bijeenkomsten is voor het RIVM van belang om een goed beeld te kunnen vormen van de aanpak, zodat de context goed in beeld komt. Op 1 november jl. heeft de eerste focusgroep plaatsgevonden met professionals van het SOS-team en op 22 november 2022 zijn gezondheidsprofessionals aanvullend geïnterviewd. In november en december hebben er interviews met bewoners plaatsgevonden. De opzet van deze interviews is vergelijkbaar met de Buurtbabbels. Daarnaast is in de Buurtkamer, een ontmoetingsplek in de wijk, een groepsinterview met bewoners gehouden, om ook de actievere buurtbewoners in beeld te krijgen en te bevragen. De topiclijsten voor de focusgroepen en interviews heeft het RIVM in overleg met de gemeente opgesteld. Er is breed uitgevraagd over wat mensen ervaren t.a.v. ontwikkelingen in de wijk en er is ingezoomd op specifieke thema's. De keuze voor deze thema's kan per ronde variëren. Deze aanpak wordt jaarlijks in de maanden mei/ juni herhaald, met oplevering van een rapportage in september. Op deze manier worden de bevindingen meegenomen in de jaarlijkse cyclus van bijstelling van de wijkaanpak. In de periode van mei/juni 2023 zal de eerstvolgende ronde interviews en focusgroep gesprekken plaatsvinden.

Zeist

Voor de wijk Vollenhove in de gemeente Zeist is dit jaar een evaluatie uitgevoerd van de aanpak sociaal renoveren in de L-flat. Deze evaluatie is door de gemeente Zeist uitgevoerd en hierin is samengewerkt met het RIVM en de GGDrU. De evaluatie bestond uit kwalitatief onderzoek waarbij bewoners van de L-flat en professionals zijn geïnterviewd aan de hand van vooraf opgestelde topiclijsten. De interviews zijn vervolgens geanalyseerd en de resultaten worden gepresenteerd aan de gemeenteraad van Zeist. Momenteel wordt gewerkt aan de verdere invulling van de gemeente specifieke monitoring. Er zijn door de gemeente Zeist twee doelensessies gehouden met professionals die betrokken zijn bij de wijkaanpak 'Vollenhove Vooruit'. De vier ambities worden gekoppeld aan doelen, activiteiten en indicatoren. Op basis van het totaaloverzicht wordt een prioritering bepaald voor de monitoring en de bijbehorende methoden en dataverzameling gekozen. Het RIVM en de gemeente Zeist trekken hierin samen op. Het monitoringsplan en een eerste meting zal op 1 maart 2023 worden opgeleverd.

Hoofdonderwerpen voor 2023

Updaten v.d. gemeenschappelijke kernset

In 2023 komt er nieuwe data beschikbaar van de monitors waarvan gebruik is gemaakt voor de gemeenschappelijke kernset met uitkomstindicatoren. Deze geüpdatet kernset wordt uitgegeven in de vorm van een factsheet, vergelijkbaar qua inhoud en vormgeving met de factsheets uit 2021. Het product zal worden opgeleverd in Q3 2023.

Gemeente specifieke monitoring

De gemeente specifieke monitoring levert vanwege verscheidenheid qua insteek per gemeente, in potentie een bredere basis voor kennisdeling. Er is binnen het gemeente specifieke deel, per gemeente ruimte voor maatwerk. De resultaten van de gehele monitoring worden breed besproken in de hiervoor ingerichte kennisdelingsmomenten zoals de Community of Practice (CoP) en de monitoringsoverleggen.

Deel B – Overzicht van projecten per wijk

In dit deel van het Uitvoeringsprogramma is per wijk een overzicht van (geplande) activiteiten en projecten opgenomen. Deze projectenlijst is naar behoefte opvraagbaar.